

Програм рада за 2023. годину

МУЗЕЈ ЈУГОСЛАВИЈЕ, БЕОГРАД

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУЦИЈИ

Назив установе: Музеј Југославије, Београд

Седиште: Михаила Мике Јанковића 6, Београд

Одговорно лице: мр Неда Кнежевић, директорка

Музејски комплекс обухвата: Музеј 25. мај, Кућу цвећа, Стари музеј, Билетарницу са сувенирницом и кафеом (K25), укупне површине 5362 м² и парк површине 2,5 хектара. Музеј је на привремено коришћење добио зграду у Улици Михаила Мике Јанковића 8.

Делатност установе: Музеј је на основу Закона о музејској делатности **добио матичност за југословенско наслеђе и друштвену историју.**

Музеј се бави заштитом – истраживањем, обрадом, документовањем, систематизовањем, интерпретацијом, комуникацијом – југословенског наслеђа од успона југословенске идеје у 19. веку, затим њеног отелотворења у оквирима три југословенске државе, до друштвених, културних и идентитетских форми које опстају и након политичког нестанка Југославије.

Историјат: Музеј је формиран 1996. године спајањем дотадашњег Музеја револуције народа и народности Југославије (МРННЈ) и Меморијалног центра Јосип Броз Тито (МЦ ЈБТ). Збирке МЦ ЈБТ већински се састоје од поклона Јосипу Броз Титу, због чега пружају специфичан увид у друштвене, политичке и културне феномене друге половине 20. века. МРННЈ је, пак, систематски прикупљао релевантну грађу која сведочи о историји радничког покрета и социјалистичкој револуцији на целом југословенском простору. Предмети и историјска грађа, наслеђени од претходно угашене две установе, чине темељ на којем се развија Музеј Југославије. Музеј је и меморијал и место сећања, јер се налази на делу некадашњег резиденцијалног комплекса Јосипа Броза, где су Броз и његова супруга Јованка сахрањени, али је и јавна институција која континуирано промишља своје позиције, функције и историју.

Структура установе: Одељење за истраживање и заштиту музејског фонда; Одељење за комуникацију и развој програма и Одељење заједничких послова.

Одговорни руководиоци: Мила Рестовић, секретарка Музеја, Радован Цукић, начелник Одељења за истраживање и заштиту музејског фонда, Марија Ђорговић, начелница Одељења за комуникацију и развој програма.

Управљачка тела:

Управни одбор: проф. др Драган Булатовић, председник и чланови: Никола Поповић, академик, Гордана Предић, дипломирана историчарка, Андреа Радуловић, дипломирана културолошкиња и Веселинка Кастратовић Ристић, музејска саветница.

Надзорни одбор: Милан Рацић, дипломирани економиста, председник и чланови: Весна Бојковић, дипломирана економскиња и Татјана Петровић из Музеја Југославије.

Стручни савет Музеја Југославије: проф. др Симона Чупић, редовна професорка на Филозофском факултету, Одељење за историју уметности, проф. др Радина Вучетић, ванредна професорка на Филозофском факултету, Одељење за историју, проф. др Ана Мартиноли, ванредна професорка на Факултету драмских уметности, доц. др Никола Крстовић музејски саветник и Момо Цвијовић музејски саветник.

Људски ресурси: Укупан број запослених је 33, од којих 27 на неодређено време и 6 на одређено време.

Пол: 25 жена и 8 мушкараца; стручна спрема: 23 са ВСС (од којих 1 са научним звањем доктора и 1 магистар наука), 1 са V степеном, 6 са ССС и 3 са КВ.

Професионална структура: Музејски саветник - 2, виши кустос - 7, кустос - 6, кустос и библиотекар - 1 (од којих 2 историчара, 4 историчара уметности, 1 археолог, 3 етнолог-антрополога, 1 психолог-педагог и 1 филолог), 1 виши конзерватор-рестауратор, 1 сарадник дигиталних процеса - дипломирани дизајнер-графички дизајн, 1 виши техничар у музејској делатности са стручним звањем музејски техничар, 1 инжењер информационих технологија, 1 дипломирани економиста, 1 дипломирани правник и 1 дипломирани правник са положеним правосудним испитом.

Музеј има и 2 историчарке, ангазоване за стручно оспособљавање за стицање стручног звања кустоскиња музеја.

ПРОГРАМ РАДА ЗА 2023. ГОДИНУ

Музеј је према новом Закону о музејској делатности **добрио матичност за југословенско наслеђе и друштвену историју**, те је у новом контексту значајан наставак мапирања „екстерних” баштиника, колекционара, заједница и других установа заштите, са којима се успоставља партнерски однос, као и разрада методологије и израда Правилника према којем ће предмети које чувају бити евидентирани. Ово ће се одразити и на политику развоја фонда Музеја Југославије, у којем су, поред два наслеђена фонда, дефинисане и збирке чије се континуирано ширење планира, имајући у виду постојећи фонд музеја, али и фондове у другим установама и колекцијама. Како би све то било могуће, неопходно је **повећано улагање у развој људских ресурса**, односно улагање у стручни кредибилитет установе и то како путем запошљавања нових кадрова и стручним усавршавањем постојећих, тако и ангажовањем стажиста, волонтера и спољних сарадника. У складу са усвојеном *Изјавом о идентитету* и радом на стратегији Музеја, у току следеће године наставља се истраживање, обрада фонда, интерпретација, комуникација и сарадња у складу са стратешком темом „**Индустријско друштво**”.

Приоритети:

- Завршетак радова на реконструкцији фасаде и приступних платоа зграде Музеја 25. мај и покретање поступка за проглашење објекта за споменик културе
- Развој основне делатности у складу са позицијом матичне установе и одговорностима које одатле проистичу
- Развој људских ресурса
- Имплементација стратешке теме

Запошљавање нових кадрова: Неопходно је да се уреди радно-правни статус запослених тако да поред 27 запослена на неодређено време и осталих 6, који већ годинама раде у Музеју, добије исти статус. Осим тога, имајући у виду да је Музеј Законом о музејској делатности одређен као матични, за обављање те функције потребно је ангажовање 1 лица које би обављало послове из области матичности Музеја, а осталих 6 лица за редовну делатност.

Ангажовање стажиста, волонтера и спољних сарадника: Већ годинама Музеј организује стажирање, стручну праксу и укључивање спољних сарадника у реализацију редовних активности и посебних пројеката Музеја.

Музеј Југославије важи за најатрактивнији музеј међу младим стручњацима, студентима дисциплина сродних музејском раду, попут историје, историје уметности, етнологије и антропологије, итд. Имајући у виду ову позицију, Музеј се захваљујући вишегодишњем залагању и отвореношћу запослених ка новим сарадњама показао као место где млади могу стећи додатно практично искуство у различитим областима музејског посла, од рада на музејском фонду и документацији и рада на изложбеним поставкама, до рада са публиком. Идеја пројекта „**Студентски клуб**” је да афирмише младе стручњаке, да им пружи неопходну валоризацију њиховог рада, али и одређену врсту слободе за самосталне иницијативе у оквиру редовног музејског програма. Рад са студентима заснован је на принципу заједничког учења (*collaborative learning*) где се формира окружење у којем су сви, ментори и студенти, активно укључени у креирање и мењање процеса рада у односу на почетно постављене оквире представника Музеја. Током 2023. године у плану је наставак сарадње са **Центром за музеологију и херитологију Филозофског факултета у Београду**, који се реализује кроз пројекат „Студентски клуб”.

У сарадњи са **Свратиштем за децу**, а у склопу програма „16”, Музеј Југославије ради на оснаживању некадашњих корисника Свратишта кроз ангажовање у музејском кафеу.

Стручно усавршавање: Један од главних циљева и предуслов за реализацију плана јесте развој капацитета запослених. У 2023. години планира се едукација, размена знања, истраживање и други модели улагања у стручни и научни кредибилитет Музеја: одласци на семинаре, конференције и стручне скупове, присуства манифестацијама, стручна пракса и размена стручњака у земљи и иностранству. Поред тога, планирају се теренска истраживања и студијска путовања током којих ће запослени имати прилике да се упознају са актуелном музејском праксом у области документације, излагачке и издавачке делатности.

Фонд: Последњих неколико година акценат рада кустоса усмерен је на обраду, документацију и дигитализацију музејског фонда. Један од темељних музеолошких послова су и **периодичне ревизије**, којима се стиче увид у тренутно стање предмета, што је изузетно важно јер омогућава непосредно упознавање кустоса са збиркама које воде. Због великог **броја збирки (53)** и предмета у њима, који је у несразмери са тренутним **бројем кустоса (16)**, усвојена је као једина могућа методологија континуираног спровођења ревизија, тако да се сваке године врши ревизија по неколико збирки. У току 2023. године планирана је ревизија следећих збирки Историјско-меморијалног фонда ЈБТ: 1) Збирка поклона - ликовна уметност; 2) Маршалске униформе Јосипа Броза; као и следећих збирки фонда МРННЈ: 1) Збирка ликовних радова (МРННЈ); 2) Збирка штампаних материјала (МРННЈ); 3) Збирка докумената и рукописа (МРННЈ); 4) Збирка фотографија (МРННЈ). Поред кустоса збирки, који ће у раду на ревизији бити највише оптерећени, ово ће оптеретити и чланове комисија.

У наредној години планира се и наставак **рада на обради предмета**, као и континуирани рад на уносу података у централну базу ЈИС, сагласно препорукама Министарства културе, али и интерним упутствима о обради предмета Музеја Југославије. Рад на обради прати и доношење Решења о проглашењу за културна добра појединачних предмета или делова збирки, где то истоврсност материјала омогућава. Планиране су такође активности на проглашењу делова збирки за културно добро од великог значаја.

У оквиру рада на обради предмета из музејског фонда, једна од планираних активности јесте завршетак формирања Збирке аутентичних ентеријера и рад на стручној обради предмета који јој припадају, а који су некада били део ентеријера Титових резиденција. Исход овако планираног пројекта биће припрема и штампа каталога Збирке.

По сличном моделу, наставља се сарадња са Александром Луковићем из Природњачког музеја у Београду на идентификацији, обради и каталогизацији Збирке минерала. Активности које су планиране у току 2023. године јесу чишћење, конзервација најугроженијих предмета, студијско фотографисање и додатна стручна обрада. Све ове активности увод су у припрему каталога Збирке која се планира за 2024. годину.

Стручна обрада и каталогизација врло комплексне Техничке збирке започела би радом на техничким културним добрима која припадају области ваздухопловне технике. Рад на овој теми надовезује се и на актуелну стратешку тему „Индустријско друштво”, будући да доприноси афирмацији наслеђа (некада) моћне домаће ваздухопловне индустрије. Активности планиране у 2023. години јесу: идентификација и стручна обрада предмета (пре свега макета и модела) ангажовањем спољних сарадника - стручњака из те области, превентивна конзервација и чишћење, као и професионално студијско фотографисање. Све наведене активности увод су у припрему каталога дела Збирке која се планира за 2024. годину.

На годишњем нивоу планирају се активности на **превентивној конзервацији** предмета, попут контролисања и континуираног побољшања услова чувања предмета, чишћења депоа и чишћења предмета на поставкама. **Куративна конзервација** планира се за предмете за које је ревизијом утврђено да је то неопходно и ради се у Музеју или ангажовањем спољних сарадника из других музеја. Планира се и редовна набавка материјала за амбалажирање и обележавање предмета, посебно имајући у виду да је тренутно у току рад на реинвентарисању предмета. Годишњим програмом рада предвиђају се такође активности на побољшању смештаја предмета у екстерним депоима: трезору виле „Мир” и екстерном депоу „Специјалне ауто чете”, што подразумева амбалажирање предмета или њихов постепени премештај у условније депое.

Наставља се и континуирани рад на пољу организовања примарне и секундарне **документације**, као и усклађивање са Законом о музејској делатности и Правилником о садржају и начину вођења документације о музејској грађи.

План **дигитализације фонда** дат је у петогодишњој пројекцији која је урађена 2018. године. У години која следи планирано је: професионално аналогно и дигитално фотографисање музејских

предмета и обрада фотографија за потребе документације и комуникације, што укључује предмете који ће бити презентовани у оквиру интервенција у Старом музеју и преко друштвених мрежа (стратешка тема), фотографисање за потребе музејских публикација и обраде грађе (пројекат „Јованка Броз – приватни и јавни простор прве даме”, пројекат „Збирка делова аутентичних ентеријера”, пројекат обраде Техничке збирке - ваздухопловна техника, пројекат обраде предмета из Збирке минерала), ангажовање једне особе за обављање техничких послова у документацији на годину дана (скенирање, сређивање примарне и секундарне документације у аналогној и дигиталној форми), набавку материјала за документацију и дигитализацију, набавку опреме за дигитализацију, одржавање онлајн базе фотографија (Визуелна архива Југославије), обнављање лиценце за програм *Adobe Photoshop*.

У Музеју Југославије тренутно се тестира нова веб-база за представљање фотографских колекција и легата из фонда. Њеним постепеним пуњењем ускоро ће богат музејски фотографски фонд бити стављен на увид стручној и широј јавности. За наредну годину планирају се и извесна побољшања функционалности која ће корисницима пружити више могућности за претраживање фото-колекција Музеја.

У 2022. години, у оквиру рада на систематском формирању **централне архиве усмених сведочанстава** из скорије прошлости, урађено је истраживање методологије спровођења и документовања усмених сведочанстава, добрих пракси у институцијама културе у Србији, Хрватској и Словенији, као и снимање и транскрипција 7 (аудио-визуелних) интервјуа у продукцији Музеја. У 2023. години планира се наставак и унапређење пројекта, што подразумева снимање интервјуа у земљи и иностранству, ангажовање професионалног сниматеља за одабране интервјуе, постпродукцију и монтажу снимака, као и транскрипцију истих. Крајњи циљ прикупљања интервјуа са појединцима који су имали искуство живљења у Југославији је стварање архиве која ће бити доступна за коришћење како у комуникацији и презентацији Музеја (изложбе, истраживања, друштвене мреже) тако и за истраживаче, институције културе и сл, али и за позиционирање Музеја Југославије као матичног за југословенско наслеђе.

Развој фонда: Посебан акценат у наредној 2023, али и годинама које следе, биће стављен на промишљање и **планирање развоја фонда, путем поклона и откупа**, за шта су посебно створени услови радом на дефинисању концепције Музеја и политике развоја збирки. Решењем о систематизацији фонда насталог након 1996. године, исти је организован у 13 музејских збирки (поред збирки легатског типа). У наредном периоду планира се израда темељних докумената о развоју ових збирки, имајући у виду постојећи (наслеђени) фонд, државне и приватне колекције у Србији, као и позицију матичности за југословенско наслеђе и друштвену историју коју је Музеј Југославије добио. У планирању развоја фонда акценат у наредном периоду био би на прикупљању **грађе која је најмање заступљена у збиркама Музеја Југославије**, односно на грађи из **периода Краљевине СХС и Краљевине Југославије**. У преговорима смо са породицом Ристе Марјановића како би се комплетан опус овог великог фотографа нашао у фонду Музеја Југославије, а који покрива период Првог светског рата, Краљевине СХС, Краљевине Југославије, Другог светског рата и послератно раздобље. Приоритет би била дигитализација овог богатог

фотографског фонда, посебно недовољно познатих фотографија из међуратног периода и стављање на увид јавности. Како би се рад на проширењу фонда успешно одвијао, Финансијским планом предвиђају се знатнија финансијска средства у оквиру финансирања редовне делатности.

Стручна библиотека: У плану је наставак рада на обради публикација и њиховом уносу у систем *COBISS*. Рад на превентивној и куративној конзервацији библиотечног фонда укључиће конзервацију и рестаурацију најугроженијих предмета, као и стерилизацију преосталог дела монографских публикација из фонда Библиотеке Музеја. Планира се и набавка заштитне амбалаже за рукописне, старе и ретке књиге и географске карте (заштитни омоти, неутрални картони и сл.), поправка и набавка опреме за смештај књижне грађе (клизачи, мреже, граничници и сл.). Поред тога, настављена је редовна набавка публикација у складу са потребама корисника (запослених) и смештајним капацитетима Музеја, како куповином тако и разменом публикација са другим установама.

Изложбе

Стална поставка: Актуелна изложба „Музејска лабораторија” рефлектује рад на сталној поставци Музеја Југославије, који је започет 2016. године креирањем „Отвореног депоа”. Полазећи од музејског фонда као главног извора за истраживање друштвених појава и историјских тренутака важних за разумевање искуства живота у Југославији, у оквиру изложбе „Музејска лабораторија” од 2017. године преиспитује се југословенско наслеђе и сама институција музеја. Осим кустоса Музеја су укључени и други стручњаци, различите друштвене групе, као и публика, док су уметничке интервенције на поставци део праксе заједничког промишљања југословенског наслеђа са актерима локалне уметничке сцене коју Музеј Југославије континуирано афирмише.

Наставак рада на овој изложби 2023. године обухватиће директне интервенције, допуне и измене, али и додатну активацију поставке и појединих њених сегмената кроз реализацију различитих програмских активности, од вођених тура до радионица. Следеће године такође се планира додатна артикулација музеографских и архитектонских елемената поставке у циљу оснаживања комуникације. С друге стране, неопходна је даља разрада методологије, као и јачање сарадње са заинтересованим појединцима или групама у циљу приказивања сложених друштвених појава из различитих углова и перспектива.

Тематске изложбе које се реализују 2023. године: У плану је презентација зграде Музеја 25. мај под називом „Историја сећања”, као и реализација партиципативне изложбе „Јежева кућица”.

„Историја сећања” - мултимедијална презентација зграде Музеја 25. мај. Објект Музеј 25. мај отворен је 1962. године и једно је од најрепрезентативнијих остварења послератне југословенске архитектуре са очуваном оригиналном наменом, а пројектовао га је Михаило Мика Јанковић. И после **шезdesет година од оснивања** његова првобитна функција није се променила – реч је о јавној установи са изложбеним простором где се организују сталне и повремене изложбе, са биоскопском салом за приказивање филмова и одржавање разних скупова, семинара и предавања. У објекту се налазе и простори за чување предмета и конзервацију, као и просторије

за запослене. Највећи део музејског фонда Музеја Југославије смештен је у депоима зграде Музеја 25. мај. Конципирана је као дело високе модерне и један је од ретких примера тотал дизајна у архитектури Београда. Интегрисан приступ у обликовању локације, екстеријера и ентеријера, који су спровели најеминентнији југословенски ликовни и примењени уметници, свакако потврђује његову архитектонску, културну, друштвено-историјску, споменичку и уметничку вредност и уз временску дистанцу омогућава сагледавање ширег контекста и перцепцију овог објекта као „музејског предмета“.

Током 2018. године започет је процес техничке ревитализације објекта у складу са савременим потребама и највишим стандардима заштите оригиналног решења. Последња фаза обнове, обухвата радове на рестаурацији и конзервације фасада и приступних платоа, по пројекту архитекте Дејана Тодоровића. Отварање зграде Музеја 25. мај, крајем маја 2023. године, реализовало би се кроз наменски програм, под називом *Историја сећања*, са циљем промоције објекта и његовог наслеђа, које је често било на судару мишљења, али и да се кроз идеју сећања и идеју историјског континуитета утиче на свест код јавности о друштвеној заштити наслеђа. Део програма укључује и **предлог одлуке за утврђивање зграде Музеја 25. мај за споменик културе**, стручној и широј јавности са циљем очувања архитектонског наслеђа.

Концепт се базира на мултидисциплинарном приступу и коришћењу савремених технолошких решења за интерпретацију дизајнираног фактографског садржаја кроз две тродимензионалне видео-пројекције (под-плафон-зид у изложбеним просторима) различитог сензибилитета. Оне осликавају различите друштвене контексте са пратећим аудио-визуелним ефектима који стварају експресиван амбијентални простор за сва чула, а садржај се перципира на више нивоа кроз лични доживљај. У улазном холу предвиђена је сферична сценографска инсталација макете објекта која симболички представља и почетну и/или крајњу тачку, у зависности од индивидуалног избора кретања посетиоца. Са спољашње стране, интервенцијом у екстеријеру, омогућен је приступ кровној платформи како би се перципирала шира визура простора која се трансформише у складу са урбанистичким променама окружења.

Окосница изложбе „**Лежева кућица**“ је истоимена поема која се сврстава међу најчитанија дела дечје књижевности из периода социјалистичке Југославије, а њен аутор, Бранко Ћопић, један је од омиљених југословенских писаца за децу. Део изложбе, који је примарно намењен деци, базираће се на интерактивној сценографији која има за циљ да кроз анимацију пренесе главне поруке приче, док ће се други део изложбе, намењен одраслима, бавити биографијом писца и настанком приче, а посредно и историјом Југославије. Концепт изложбе развијан је кроз истраживање и партиципативни рад са дизајнером, сценографом, архитектом, студентима ФПУ, дечјим писцима, едукаторима, васпитачима и заједницом глувих, као са и децом различитог узраста. Током 2023. године овај процес финализоваће се продукцијом изложбе и пратећим програмима који имају за циљ да отворе различита питања које ово дело покреће.

Изложбе у припреми: Наставља се са припремом међународног Пројекта о савременим политичким графитима, припремом изложбе „Јованка Броз – приватни и јавни простор прве даме”, као и изложбом „Кроз објектив”.

Пројекат о савременим политичким графитима део је ширег истраживања културе постјугословенског колективног сећања и има за циљ да (пре)испита како се сећања на другу Југославију реартикулишу кроз дискурс графита у периоду након дезинтеграције СФРЈ. За Музеј Југославије, поред развијања мреже сарадника и истраживача који се баве југословенским и постјугословенским наслеђем, посебно је значајно препознавање графита као извора који има сведочанствени потенцијал, као и развијање методологије музеализације ефемерне грађе, подложне трајном брисању и забораву. У 2023. години наставиће се рад на разради концепта и садржаја изложбе, селекцији постојећег и прикупљању додатног материјала. Биће организовани и округли столови у циљу даљег развоја методологије рада на изложби и музеализације графита, а паралелно са тим и израда зборника који ће укључити проблемске текстове интернационалне групе сарадника на тему графита. Реализација изложбе планира се за 2024. годину.

„Јованка Броз – приватни и јавни простор прве даме”. Након прве фазе представљања дела колекције Јованке Броз, на изложби у Галерији Матице српске у мају 2022. године, у Музеју Југославије 2024. планирана је изложба већег обима са циљем да представи Јованку Броз као прву даму. Мултидисциплинарном анализом биће приказан процес како је дошла на ту позицију и раст њеног угледа и значаја у протоколу, као и учешћа у јавним догађајима који нису били везани за политику. Осим јавне фигуре Јованке Броз у једном сегменту биће представљена и њена сфера приватности, како је била виђена очима јавности, али и шта о њеној личности можемо закључити на основу сачуваних артефаката. Кроз личне предмете, гардеробу, поклоне, програме посета током путовања, фотографије, архивска документа и усмена сведочанства биће мапирана неформална и формална улога Јованке Броз.

У 2023. години планирана је стручна обрада и конзервација одабраних предмета, архивско истраживање, конципирање изложбе и пратеће публикације, фотографисање предмета, контактирање сарадника и снимање интервјуа.

Изложба радног назива **„Кроз објектив”** замишљена је као вишегодишњи изложбени пројекат. Посетиоци ће се почевши од 2024. године кроз фотографски фонд Музеја Југославије упознавати са аналогном фотографском техником у контексту југословенског наслеђа. Едиција 2024. биће фокусирана на наслеђе фото-аматеризма у Југославији. Изложба обухвата принтове фотографија и пратећих текстова, интерактивне просторе, фото-лабораторију и тродимензионалне предмете. Архитектонски је замишљена као флексибилни и модуларни систем који се сваке године може прилагођавати новој теми из сфере фотографског наслеђа. Фото-лабораторија је стабилан део поставке који првенствено служи за радионице, где се у реалном времену пролази процес развијања филмова. Током 2023. радиће се на припреми изложбе и одабиру архитектонско-дизајнерског тима, а продукција се планира за 2024. годину.

Сарадња

Сарадња коју Музеј Југославије већ годинама развија са институцијама и организацијама, колекционарима, уметницима, различитим херитолошким заједницама и маргинализованим групама представља део стратешких циљева ове установе.

У складу са новим Законом о музејској делатности, којим је Музеј добио **матичност** за југословенско наслеђе и друштвену историју, у току следеће године наставља се са развојем програма **„Музеј ван музеја”** који је креиран са идејом да се југословенско наслеђе мапира у складу са принципима интегративне заштите наслеђа. У плану је мапирање **„екстерних” баштиника** југословенског наслеђа (колекционара, појединаца, заједница, али и државних органа попут јавних и друштвених предузећа која још увек имају неки континуитет рада или су трансформисана, односно угашена и сл.) и осмишљавање различитих модела сарадње, као и њихово укључивање у програмске активности Музеја, у складу са стратешком темом и обележавањем значајних јубилеја (попут 75 година од доношења Резолуције ИБ и 75 година од почетка изградње Новог Београда).

Рад са **маргинализованим групама** представља још један важан сегмент делатности Музеја Југославије, чиме се успоставља инклузивна пракса која подразумева укључивање припадника одређене маргинализоване групе у процес прилагођавања и доступности Музеја. Пројекат **„Знаковни музеј”**, који се реализује у континуитету од 2015. године, настао је са идејом да се кроз развијање и одржавање сарадње Музеја са заједницом глувих музејски садржаји учине доступним припадницима ове маргинализоване групе.

У 2023. години наставља се сарадња и са **савременим уметницима** који се баве различитим аспектима југословенског наслеђа и искуства, а коју Музеј Југославије већ годинама развија. Истраживање се одвија у сарадњи са кустосима Музеја и подразумева резиденцијалне програме кроз истраживање музејског фонда, актуених поставки или историје институције, а све у складу са унапред дефинисаном темом која одговара актуелној програмској политици Музеја. У току 2023. године планиране су две уметничке резиденције. Уметник Милош Томић продуцираће рад у контексту задате стратешке теме посвећене феномену детињства у Југославији, док ће уметник Владимир Бјеличић истраживати историју музејског комплекса из перспективе биљних врста, које су се у њему гајиле или се и даље узгајају.

Међународна сарадња

У току је планирање гостовања изложбе *„Гастарбајтерске приче С оне стране Пливе”* у Хисторијском музеју Босне и Херцеговине, као и гостовање изложбе *„Партизанка и Фрагонар. Колекција слика Јованке Броз”* у Градском музеју Сомбора.

Изложба о југословенским радницима на привременом раду у иностранству **„Југо, моја Југо – гастарбајтерске приче”** један је од стратешки важних дугорочних пројеката које је реализовао Музеј Југославије. Изложба је обрадила један запостављени сегмент друштвене историје, а

результати мултидисциплинарног архивског и теренског истраживања презентовани су у Музеју Југославије 2016/ 2017. године. Основна намера била је да се скрене пажња јавности са макро историјских наратива ка микро историјама и мултивокалној перспективи и на тај начин обогате знање и представе о југословенском искуству, као и да се помере границе између испитаника и истраживача, кустоса и предмета интерпретације. Зато су у првом плану гласови самих радника, а тек затим и интелектуалаца и тумача.

С обзиром на то да су радници одлазили на „привремени рад у иностранство“ из различитих крајева Југославије, а истраживање је иницијално обављено само у Србији, планирано је да се и даље анимирају људи локално, у различитим срединама, кроз сарадњу и партнерства са институцијама, организацијама и појединцима из региона.

Изложба „Гастарбајтерске приче *С оне стране Пливе*“ (назив песме Силване Арменулић са снажном симболиком међу гастарбајтерима из БиХ), започета 2022. године истраживањем у Босни и Херцеговини, у наредној фази у сарадњи са локалним гастарбајтерима и стручњацима треба да буде концептуално и архитектонски модификована, допуњена и представљена у Хисторијском музеју Босне и Херцеговине. Предмети који су прикупљени на теренским истраживањима у Србији представљаће језгро изложбе у Сарајеву, која ће бити допуњена новим артефактима. Поводом овог гостовања 2023. године планирано је да се изради расклопива сценографија чији елементи треба да буду адаптивни, од лакших материјала и погодни за путовање, а музејска усмена архива биће обogaћена снимцима са теренских истраживања у Босни и Херцеговини.

Програми

Музеј Југославије је у протеклих неколико година развио низ дискусионих, едукативних и анимационих програма који, комуницирајући са различитим циљним групама, доприносе неговању постојеће и развоју нове публике. Захваљујући овим програмима Музеј ради на анимирању различитих циљних група и развоју широке мреже сарадника, при чему је фокус на продукцији и дисеминацији знања. Програми се реализују у различитим формама – од разговора и дебата, преко различитих тематских (шетачких и бициклистичких) тура, до радионица и других едукативних форми.

У 2023. години у оквиру музејског говорног програма „Разговори о Југославији“ одржаће се два циклуса предавања и дискусија. Први циклус организује се поводом публикације *Yugoslav Art Space Inside and Beyond: Ješa Denegri in First Person*, књиге тематских конверзација са критичарем и историчарем уметности Јешом Денегријем, који су водили историчари уметности Јелена Весић и Бранислав Димитријевић. Предавање и семинар са дискусијом биће посвећени питању креирања идеје југословенства у вези са концептом „југословенска уметност“, као и концепту југословенског уметничког простора, што је једна од темељних теза на којима почива критичарска пракса Јеше Денегрија. Други циклус предавања и разговора биће посвећен југословенском историчару уметности, писцу, критичару и сликару Оту Бихаљи Мерину, једном од оснивача Института за борбу против фашизма у Паризу и часописа *Нова литература*, а у контексту односа функције

ликовне критике и антифашизма. Повод за овај циклус разговора је истраживачки пројекат који води удружење Контекст и промоција књиге *Ото Бихаљи Мерин и Богородица Љевишка* (Раб Раб, Хелсинки, Лумбарди фондација, Призрен).

У Музеју Југославије редовно се одржавају **вођене туре**. Пројекат вођења кроз комплекс покренут је 2014. године са циљем да посетиоци добију основне информације о историјату музејског комплекса који је уско повезан са историјом саме Југославије. Двојезично вођење на енглеском и српском језику, у терминима када је посета највећа, конципирано је у форми дијалога са учесницима туре чиме се постиже аутентичност сваког вођења. Од 2016. године уведена је и могућност заказивања вођења у жељеном термину, што се додатно наплаћује. У току 2023. године наставља се са радом на повећању броја задовољних посетилаца, који ће имати жељу да поново обиђу Музеј, затим са формирањем тима обученог за вођење тура кроз музејски комплекс, као и са креирањем различитих нових тура.

Следеће године наставља се и рад на позиционирању Музеја као места друштвеног окупљања и повезивања. У том смислу значајан је **Породични дан у Музеју Југославије**, креиран са идејом да се Музеј афирмише као место где породице могу да проведу слободно време, забаве се и усвоје нова знања. Посетиоцима ће следеће године бити доступна два програма, од којих је један везан за основну поставку Музеја („Пут око света“), а други за Парк скулптура („Када скулптуре оживе“).

Програм **Лето у музеју** намењен је углавном младој локалној публици и афирмише Музеј Југославије као место за дружење и забаву. Програм има за циљ да у сарадњи са савременим уметницима, који у свом раду рефлектују југословенско наслеђе, анимира и привуче младу локалну публику проналазећи нове методе интерпретације југословенског наслеђа. Мапирајући главне актере на регионалној сцени, чији је рад релевантан за проучавање југословенске прошлости, али и активно сагледавање садашњости.

У контексту стратешке теме „Индустријско друштво“ наставља се са реализацијом пројекта **„YUGO бајс“** кроз истраживање југословенских произвођача/фабрика бицикала. Након набавке и рестаурације различитих модела бицикала који су се производили у Југославији, публика ће моћи да се упозна са њиховом историјом, као и да ужива у њиховој возњи.

Издавачка делатност

Поред каталога актуелних изложби, акценат ће у току следеће године бити на изради публикација информативног карактера (попут брошура и билтена) намењених најширој публици како би комплекс Музеја Југославије и његови садржаји били адекватно искомуницирани са посетиоцима.

Комуникација: Наставља се рад на комуникацији и развоју виртуелне заједнице посредством друштвених мрежа (Мета, Инстаграма, Твитера, Тик-тока и Јутјуб канала) и веб-сајта. Садржај је намењен различитим циљним групама – од истраживача (блог-постови, електронска издања каталога, снимци предавања и вођених тура), преко породица, школске публике и студената до страних туриста. Будући да је током претходне две године као одговор на пандемију корона

вируса фокус комуникације био готово у потпуности пребачен у дигиталну сферу, током 2023. године у плану је да се настави са оваквим трендом како би се новостечена виртуелна заједница одржала на окупу.

Музеј редовно прима **протоколарне посете** делегација чији су домаћини републички и градски органи управе, установе или удружења која се махом баве културом и историјом. Ово подразумева и стручно тумачење изложби на енглеском језику.

ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКА БАЗА

Редовно одржавање музејског комплекса које укључује све објекте и парк, уз уважавање свих специфичности, обавезно је за основно функционисање свих садржаја, као и безбедан и сигуран боравак запослених и посетилаца.

У годишњем плану текуће одржавање подразумева: праћење и контролу стања комплекса и објеката, отклањање кварова које изводе специјализоване фирме, као и евиденцију и отклањање мањих кварова, физичко-техничко обезбеђење комплекса и објеката које је 24-часовно, одржавање система видео-надзора у комплексу у објектима, одржавање парка и зеленила у Кући цвећа, редовну контролу и одржавање противпожарних система у комплексу и објектима, уз обавезну обуку запослених из области ППЗ и БЗР, одржавање рачунарске опреме, мреже, информационог система и телекомуникационих уређаја, одржавање хигијене у свим објектима и комплексу, у свему према стандардима за јавне објекте, уз редовну дератизацију, дезинсекцију и дезинфекцију објеката и комплекса.

Зграда Музеј 25. мај: Извођење радова на рестаурацији фасаде и приступних платоа по пројекту који је урађен 2020. године финансира се средствима за која је Народна скупштина Републике Србије усвојила Закон о потврђивању Оквирног споразума о зајму LD 2034 (2020) између Банке за развој Савета Европе и Републике Србије за пројектни зајам – Инфраструктура у култури („Сл. гласник РС – Међународни уговори“, бр. 4/2021), који за циљ, између осталог, има побољшање приступа зградама и унапређење њихове енергетске ефикасности, уз очувања њихових архитектонских и историјских вредности. Предвиђено је да радови буду завршени крајем маја 2023. године.

Након радова на фасади који представљају трећу фазу ревитализације Музеја 25. мај, зграда ће имати стабилну техничко-технолошку базу. С обзиром на то да ће уређењем платоа и приступних стаза бити дефинисано кретање посетилаца, а ради визуелног и функционалног повезивања зграда Музеја 25. мај и K25, планирано је уређење зелене површине поред југоисточне стране објекта. Ова површина својом конфигурацијом и величином омогућава да простор поприми функцију тачке сусрета Музеја Југославије.

Зграда Музеја 25. мај је 2021. године заштићена као појединачно добро које ужива статус претходне заштите и након завршетка радова на фасади биће покренута процедура о проглашењу за споменик културе.

Објекат Стари музеј: Службени део објекта у оквиру којег је мокри чвор са кухињом и тоалетом, ходник и канцеларија, потребно је преуредити као функционалну целину. Ови радови били би изведени у свему према постојећем стању, уз замену подних облога и намештаја у канцеларији, ходнику и кухињи и замену санитарнија у тоалету.

Објекат К25 (билетарница, сувенирница и кафе): Боравак великог броја посетилаца у музејском кафеу и сувенирници условљава хигијенско кречење целог објекта и израду делова намештаја неопходног за излагање сувенира.

Објекат Кућа цвећа: После презентовања резултата округлог стола, чија је тема била реконструкција Куће цвећа, планира се њихово објављивање и расписивање конкурса за израду пројекта реконструкције.

Парк: Израђени заливни систем дао је изузетне резултате на травнатој површини, која због редовног наводњавања остаје зелена током лета и парк је на располагању посетиоцима током целе године. Постојећи заливни систем треба проширити и то сегментом према згради Стари Музеј и испред Куће цвећа. Редовна санитарна сеча стабала и сувих делова стабала такође је услов за даље експлоатисање парка као неодвојивог дела музејске целине.

Имовинско-правно стање комплекса Музеја Југославије: Комплетирање документације за комплекс и објекте у комплексу и спровођење промена у Катастру.

У складу са Актом о процени ризика у заштити лица, имовине и пословања и плана система техничке заштите за који је добијена сагласност Сектора за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова, потребно је наставити са осавремењавањем техничких средстава и опреме ради повећања безбедности лица која бораве у објектима и имовине која се налази у објектима.

ОСНОВНА ДЕЛАТНОСТ

Издаци за запослене

ЕК	Опис	Укупно	Буџет	Сопствени приходи
4111	Плате, додаци и накнаде запослених	50.128.000	46.128.000	4.000.000
4121	Допринос за пензијско и инвалидско осигурање	5.514.000	5.074.000	440.000
4122	Допринос за здравствено осигурање	2.582.000	2.376.000	206.000
4131	Накнаде у натури	150.000		150.000
4141	Исплата накнада за време одсуствовања с посла на терет фондова	200.000	100.000	100.000
4143	Отпремнине и помоћи	350.000	200.000	150.000
4144	Помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова уже породице и друге помоћи запосленом	550.000	400.000	150.000
4151	Накнаде трошкова за запослене	1.200.000	1.200.000	
4161	Награде запосленима и остали посебни расходи	500.000	500.000	
	Укупно:	61.174.000	55.978.000	5.196.000

Стални трошкови

ЕК	Опис	Укупно	Буџет	Сопствени приходи
4211	Трошкови платног промета и банкарских услуга	40.000	20.000	20.000
4212	Енергетске услуге	18.940.000	16.440.000	2.500.000
4213	Комуналне услуге	25.000.000	23.500.000	1.500.000
4214	Услуге комуникација	1.200.000	1.200.000	
4215	Трошкови осигурања	750.000	200.000	550.000
4216	Закуп имовине и опреме	300.000	200.000	100.000
4219	Остали трошкови	20.000	20.000	
	Укупно:	46.250.000	41.580.000	4.670.000

Трошкови путовања и транспорта

ЕК	Опис	Укупно	Буџет	Сопствени приходи
4221	Трошкови службених путовања у земљи	550.000	350.000	200.000
4222	Трошкови службених путовања у иностранство	600.000	400.000	200.000
4223	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	60.000	30.000	30.000
4229	Остали трошкови транспорта	270.000	250.000	20.000
	Укупно:	1.480.000	1.030.000	450.000

Услуге по уговору

ЕК	Опис	Укупно	Буџет	Сопствени приходи
4231	Административне услуге	1.500.000	1.500.000	
4232	Компјутерске услуге	2.800.000	2.300.000	500.000
4233	Услуге образовања и усавршавања запослених	250.000	250.000	
4234	Услуге информисања	1.800.000	1.400.000	400.000
4235	Стручне услуге	5.800.000	4.300.000	1.500.000
4236	Услуге за домаћинство и угоститељство	200.000	200.000	
4237	Репрезентација	800.000		800.000
4239	Остале опште услуге	150.000	150.000	
	Укупно:	13.300.000	10.100.000	3.200.000

Специјализоване услуге

ЕК	Опис	Укупно	Буџет	Сопствени приходи
4242	Услуге образовања, културе и спорта	0		
4243	Медицинске услуге	600.000	0	600.000
4246	Услуге очувања животне средине, науке и геодетске услуге	50.000		50.000
4249	Остале специјализоване услуге	350.000		350.000
	Укупно:	1.000.000	0	1.000.000

Текуће поправке и одржавање

ЕК	Опис	Укупно	Буџет	Сопствени приходи
4251	Текуће поправке и одржавање зграда и објеката	3.500.000	3.000.000	500.000
4252	Текуће поправке и одржавање опреме	2.800.000	2.300.000	500.000
	Укупно:	6.300.000	5.300.000	1.000.000

Трошкови материјала

ЕК	Опис	Укупно	Буџет	Сопствени приходи
4261	Административни материјал	350.000	350.000	
4263	Материјал за образовање и усавршавање запослених	400.000	200.000	200.000
4264	Материјал за саобраћај	500.000	300.000	200.000
4266	Материјал за културу	200.000		200.000
4268	Материјал за одржавање хигијене и угоститељство	1.200.000	1.000.000	200.000

4269	Материјал за посебне намене	8.200.000	100.000	8.100.000
	Укупно:	10.850.000	1.950.000	8.900.000

Новчане казне и пенали

ЕК	Опис	Укупно	Буџет	Сопствени приходи
4821	Остали порези	100.000	100.000	
4822	Обавезне таксе	50.000	50.000	
	Укупно:	150.000	150.000	

Основна средства

ЕК	Опис	Укупно	Буџет	Сопствени приходи
5122	Административна опрема	600.000		600.000
	Укупно:	600.000	0	600.000

ПРОГРАМСКА ДЕЛАТНОСТ

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА

Дигитализација и документација

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4232	Компјутерске услуге	400.000	400.000
4234	Услуге информисања	350.000	350.000
4235	Стручне услуге - фотографисање 3Д предмета, дигитализација грамофонских плоча, 3 особе ангажоване на дигитализацији	1.500.000	1.500.000
4242	Услуге културе	1.100.000	1.100.000
4266	Материјал за културу	300.000	300.000
5126	Опрема за програме	700.000	700.000
	Укупно:	4.350.000	4.350.000

ФОНД

Превентивна и куративна конзервација

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4242	Услуге културе	800.000	800.000
4266	Материјал за културу	1.500.000	1.500.000
	Укупно:	2.300.000	2.300.000

Обрада и развој музејског фонда

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4231	Административне услуге	200.000	200.000
4242	Услуге културе	900.000	900.000

4266	Материјал за културу	400.000	400.000
5151	Нематеријална имовина	7.000.000	7.000.000
	Укупно:	8.500.000	8.500.000

Делови ентеријера

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4222	Трошкови службених путовања иностранство	280.000	280.000
4231	Административне услуге	130.000	130.000
4234	Услуге информисања	250.000	250.000
4235	Стручне услуге	150.000	150.000
4242	Услуге културе	1.000.000	1.000.000
	Укупно:	1.810.000	1.810.000

Библиотека

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4229	Остали трошкови транспорта	30.000	30.000
4232	Компјутерске услуге	65.000	65.000
4235	Стручне услуге	600.000	600.000
4242	Услуге културе	430.000	430.000
4261	Административни материјал	20.000	20.000
4263	Материјал за образовање и усавршавање запослених	70.000	70.000
4266	Материјал за културу	100.000	100.000
5126	Опрема за програме	560.000	560.000
	Укупно:	1.875.000	1.875.000

Усмена сведочанства

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4221	Трошкови службених путовања у земљи	96.000	96.000
4222	Трошкови службених путовања иностранство	201.000	201.000
4235	Стручне услуге	300.000	300.000
4242	Услуге културе	150.000	150.000
	Укупно:	747.000	747.000

ИЗЛОЖБЕНА АКТИВНОСТ

Историја сећања

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4235	Стручне услуге	8.000.000	8.000.000
4242	Услуге културе	17.000.000	17.000.000
	Укупно:	25.000.000	25.000.000

Јежева кућица

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4215	Осигурање	50.000	50.000
4229	Остали трошкови транспорта	100.000	100.000
4231	Административне услуге	200.000	200.000
4234	Услуге информисања	820.000	820.000
4235	Стручне услуге	1.048.000	1.048.000
4242	Услуге културе	1.630.000	1.630.000
4251	Текуће поправке и одржавање зграда и објеката	1.000.000	1.000.000
5126	Опрема за програме	240.000	240.000
	Укупно:	5.088.000	5.088.000

Јованка Броз

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4222	Трошкови службених путовања иностранство	140.000	140.000
4235	Стручне услуге	400.000	400.000
4242	Услуге културе	2.750.000	2.750.000
	Укупно:	3.290.000	3.290.000

Музејска лабораторија

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4221	Трошкови службених путовања у земљи	50.000	50.000
4222	Трошкови службених путовања иностранство	350.000	350.000
4231	Административне услуге	160.000	160.000
4234	Услуге информисања	210.000	210.000
4235	Стручне услуге	850.000	850.000
4237	Репрезентација	60.000	60.000
4242	Услуге културе	1.760.000	1.760.000
5151	Нематеријална имовина	500.000	500.000
	Укупно:	3.940.000	3.940.000

Графити

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4222	Трошкови службених путовања иностранство	240.000	240.000
4231	Административне услуге	340.000	340.000
4235	Стручне услуге	530.000	530.000
4237	Репрезентација	60.000	60.000
4242	Услуге културе	980.000	980.000
4266	Материјал за културу	30.000	30.000
4268	Храна и пића	30.000	30.000
5151	Нематеријална имовина	350.000	350.000
	Укупно:	2.560.000	2.560.000

САРАДЊА

Гастарбајтерске приче С оне стране Пливе

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4215	Осигурање	100.000	100.000
4222	Трошкови службених путовања иностранство	461.000	461.000
4229	Остали трошкови транспорта	150.000	150.000
4231	Административне услуге	200.000	200.000
4234	Услуге информисања	400.000	400.000
4235	Стручне услуге	1.280.000	1.280.000
4242	Услуге културе	250.000	250.000
4251	Текуће поправке и одржавање зграда и објеката	1.000.000	1.000.000
5126	Опрема за програме	250.000	250.000
5151	Нематеријална имовина	100.000	100.000
	Укупно:	4.191.000	4.191.000

Музеј ван музеја

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4221	Трошкови службених путовања у земљи	80.000	80.000
4222	Трошкови службених путовања иностранство	280.000	280.000
4231	Административне услуге	240.000	240.000
4234	Услуге информисања	100.000	100.000
4235	Стручне услуге	180.000	180.000
4239	Остале опште услуге	30.000	30.000
4242	Услуге културе	200.000	200.000
	Укупно:	1.110.000	1.110.000

ЕДУКАТИВНИ И АНИМАЦИОНИ ПРОГРАМИ

Лето у музеју

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4213	Обезбеђење	50.000	50.000
4234	Услуге информисања	150.000	150.000
4235	Стручне услуге	230.000	230.000
4242	Услуге културе	1.650.000	1.650.000
4268	Храна и пића	50.000	50.000
5126	Опрема за програме	250.000	250.000
	Укупно:	2.380.000	2.380.000

Разговори о Југославији

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4235	Стручне услуге	205.000	205.000
4237	Репрезентација	140.000	140.000

4242	Услуге културе	600.000	600.000
	Укупно:	945.000	945.000

Породични дан

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4234	Услуге информисања	140.000	140.000
	Укупно:	140.000	140.000

Вођене туре

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4242	Услуге културе	650.000	650.000
	Укупно:	650.000	650.000

Студентски клуб

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4235	Стручне услуге	240.000	240.000
	Укупно:	240.000	240.000

ПЛАН ИНВЕСТИЦИЈА, ИНВЕСТИЦИОНОГ ОДРЖАВАЊА И НАБАВКЕ ОПРЕМЕ

Одржавање објеката

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
4251	Занатски радови	860.000	860.000
5122	Административна опрема	700.000	700.000
	Укупно:	1.560.000	1.560.000

Парк скулптура-заливни систем

ЕК	Опис	Укупно	Буџет
5113	Капитално одржавање зграда и објеката	1.150.000	1.150.000
	Укупно:	1.150.000	1.150.000

Укупно планирана финансијска средства за 2023. годину

	Укупно	Буџет	Сопствени приходи
Основна делатност	141.104.000	116.088.000	25.016.000
Програмска делатност	71.826.000	71.826.000	0
Укупно:	212.930.000	187.914.000	25.016.000